

CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIILOR DE
PENSIONARI ȘI AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Cele mai bune țări din lume pentru a îmbătrâni și poziția României printre acestea

Simona NEGOESCU

Septembrie, 2023

*** Cuprins ***

I. Introducere.....	2
II. Cele mai bune țări unde să îmbătrânești	4
2.1. Țările cu cel mai bun sistem de pensii.....	4
2.2. Țări cu cele mai bune sisteme de sănătate	7
2.3. Țări cu cea mai bună îngrijire a persoanelor vârstnice	9
2.4. Țări cu cele mai mici costuri ale vieții	11
2.5. Țări cu cea mai bună calitate a vieții	16
2.6. Țări cu cea mai fericită populație.....	18
2.7. Țări cu cea mai mare speranță de viață	19
2.7.1. Zonele cu cei mai mulți centenari.....	20
III. Concluzii și propuneri	22
IV. Bibliografie	26

I. Introducere

Îmbătrânirea populației este un fenomen global, care în ultimele decenii afectează toate țările lumii. Reducerea globală a natalității și scăderea numărului de copii în paralel cu sporirea constantă a numărului vârstnicilor duce la schimbarea echilibrului dintre generații. Îmbătrânirea populației este un fenomen de lungă durată. În secolul trecut ponderea persoanelor vârstnice în structura populației totale a fost în creștere constantă. Această tendință se va păstra și în secolul XXI. Dacă în anul 1950 ponderea vârstnicilor în lume a fost de 8%, conform prognozelor realizate de ONU - Divizia Populație¹, conform scenariului mediu în anul 2050 ponderea persoanelor de peste 65 de ani se va dubla ajungând la 16,4% din populația totală a globului.

Se consideră că este puțin probabil ca nivelul natalității să revină la valorile din perioada de după cel de-al doilea război mondial, procesul de îmbătrânire a populației fiind un proces ireversibil. Dacă în 1990 rata fertilității la nivel global era de 3,3, pentru anul 2050 se preconizează că va ajunge la 2,1. Conform datelor ONU, ponderea populației de vârstă a treia va crește, pe termen lung, chiar și în regiunile unde natalitatea este superioară ratei de reproducere (2,1 copii). Conform prognozelor, în anul 2047 numărul persoanelor vârstnice pe glob va depăși numărul copiilor.

Modificarea structurii populației este determinată de scăderea semnificativă a natalității, țările cele mai afectate de îmbătrânirea demografică fiind Japonia, Statele Unite și Rusia. Pe lângă natalitatea scăzută și creșterea speranței de viață este un factor important care contribuie la îmbătrânirea populației mondiale. Conform prognozelor ONU în anul 1990 speranța de viață la naștere în anul 1990 era de 64 de ani, crescând la 71 de ani în 2021 și trendul ascendent continuând până la 77,2 ani în anul 2050.

Îmbătrânirea populației este un rezultat important al progresului social obținut în diferite domenii: medicină, educație, calitatea vieții, protecția socială, și se datorează reducerii mortalității în special la persoanele vârstnice și creșterii duratei medii a vieții. Progresele făcute, dar și o mai mare atenție acordată prevenirii bolilor își fac simțită importanța.

¹ „Estimări privind populația lumii”, Divizia pentru Populație a Departamentului Afacerilor Socio-Economice din cadrul Națiunilor Unite, Ediția revizuită 2022.

Îmbătrânirea populației a dus la creșterea ponderii persoanelor afectate de boli specifice civilizației, cancerul și afecțiunile cardiovasculare, care nu se manifestau atât de pregnant pe vremuri, când oamenii mureau tineri din cauza infecțiilor și hranei insuficiente. O viață mai lungă nu este automat și mai fericită și de cele mai multe ori este îngreunată de diverse boli.

În ultimele decenii condițiile de viață s-au modificat în bine și totuși au adus o creștere vertiginoasă a bolilor cronice și degenerative. În pofida progreselor incontestabile ale medicinei contemporane, aceste afecțiuni au înregistrat o creștere vertiginoasă.

Bolile cronice în creștere afectează atât UE, cât și întreaga lume, punând o mare presiune asupra bugetelor sistemelor publice de sănătate. Acestea absorb 75% din bugetele asistenței medicale din Europa (peste 700 miliarde €) și diminuează PIB-ul, în unele țări din UE, cu până la 7%. Banca Mondială avertizează, în studiile sale recente, că bolile cronice amenință sănătatea și securitatea economică a numeroase țări.

În acest context bazându-se pe cele mai recente statistici, prezenta lucrare își propune să prezinte care sunt țările unde persoanele vârstnice pot avea o calitate a vieții cât mai bună. De asemenea analizând cea ce fac alții bine, putem învăța să aplicăm și în țara noastră pentru ca seniorii români să aibă parte de o bătrânețe demnă și fericită.

Inspirându-ne și adoptând cele mai de succes metode utilizate de țările de top, vom putea oferi o îngrijire și mai bună persoanelor în vârstă din România în viitor.

II. Cele mai bune țări unde să îmbătrânești

Pe măsură ce se îmbunătățește calitatea vieții noastre, pe de-o parte și asistența medicală pe care o avem la dispoziție, pe de altă parte, speranța medie de viață a omului crește și mai mult.

Prin urmare, asistăm la un număr mai mare de persoane vârstnice în societățile și comunitățile noastre ca niciodată. Având în vedere că numărul adulților aflați la vârsta de pensionare se așteaptă să crească în toate regiunile lumii, avem nevoie de servicii de îngrijire a acestora de înaltă calitate pentru a îngriji seniorii din cadrul societăților noastre.

Mai departe vom afla care sunt țările unde persoanelor vârstnice au cea mai bună calitate a vieții - și locul pe care România îl ocupă între ele.

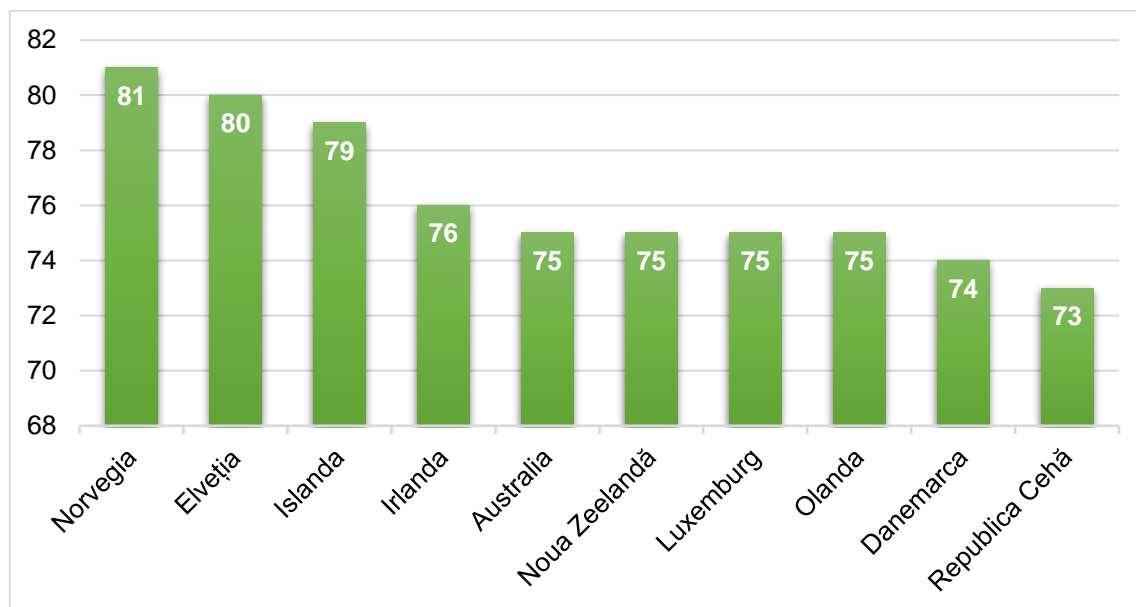
2.1. Țările cu cel mai bun sistem de pensii

Pentru realizarea acestui clasament, calculat de către specialiștii Băncii de Investiții Natixis, au fost evaluate 44 de țări, luându-se în considerare factori precum sănătatea, finanțele în ceea ce privește pensionarea, calitatea vieții și bunăstarea materială la o vârstă înaintată. A fost apoi desemnat un scor pentru fiecare țară pentru realizarea indexului, cu 100 de puncte acordate pentru cel mai bun rezultat posibil: cea mai bună țară pentru a îmbătrâni pe teritoriul ei.

Conform indicelui global de pensionare Norvegia este cea mai bună țară pentru pensionari. Țara scandinavă a fost clasată pe primul loc din cele 44 de țări analizate din întreaga lume.

Norvegia revine pe primul loc în clasamentul din anul 2022, după patru ani pe locul trei, înregistrând un scor de 81%. Islanda coboară două locuri pe locul trei, cu un scor de 79%. Elveția rămâne pe locul doi, în timp ce Irlanda se menține, de asemenea, pe același loc ca în anul 2021, pe locul patru. Australia, Noua Zeelandă, Olanda și Danemarca rămân în top zece în 2022, cu locurile cinci, șase, opt și, respectiv, nouă. Luxemburg (al șaptelea) și Republica Cehă (a zecea) sunt două nou-intrate în primele zece în acest an, înlocuind Germania și Canada. Statele Unite nu intră în top 10, ci este pe poziția a 18-a, cu doar 69 de puncte.

Fig. nr. 1: Indicele global de pensionare, primele 10 poziții pentru anul 2022 (%)

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Băncii de Investiții Natixis

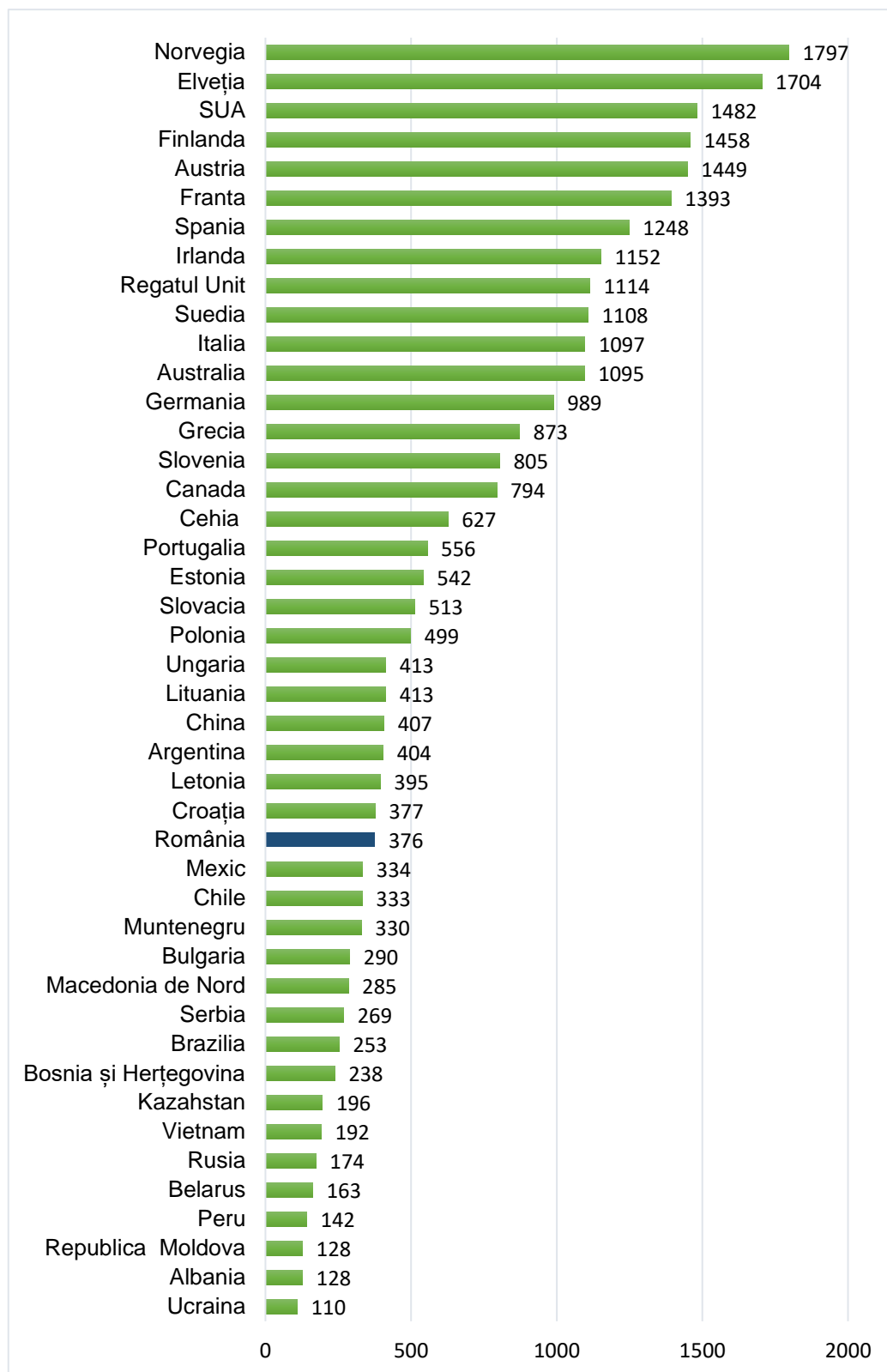
Analiștii de la Picodi au cercetat cuantumul indemnizațiilor de pensionare în 44 de țări din întreaga lume și au luat în considerare pensiile de stat, adică prestațiile universale și regulate pentru persoanele aflate la vârsta pensionării, așa-numitul pilon I. Pentru a fi echitabilă comparația cu diferențele aferente între sistemele de pensii din țările analizate, au fost luate în considerare sumele nete – adică, banii pe care pensionarul îi primește efectiv în contul său sau în numerar.

După cum putem observa în figura nr.2 dintre cele 44 de țări luate în considerare, persoanele care trăiesc în Norvegia primesc cele mai mari pensii – 1 797 de euro pe lună, urmate de cele din Elveția (1.704 euro) și SUA (1.482 euro).

Pensionarii din Albania (128 €), Moldova (128 €) și Ucraina (110 €) primesc sume foarte mici.

Pensia medie în Ungaria este de 413 euro (locul 22), iar la vecinii noștri din sud, bulgarii, de 290 de euro (locul 32).

Fig.nr. 2: Valoarea pensiei medii nete de stat la nivel mondial, anul 2022 (euro²)

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Picodi

² Valorile nete au fost convertite în euro la cursul mediu de schimb pentru primul trimestru al anului 2022.

Din păcate, **România** nu a fost luată în considerare de către specialiștii Băncii de Investiții Natixis la realizarea indicelui celor mai bune țări în care am putea îmbătrâni fără griji din punctul de vedere al nivelului pensiilor. Însă a fost inclusă de cei de la Picodi, unde țara noastră se clasează pe locul 28 mondial cu o pensie medie netă de 376 de euro.

2.2. Țări cu cele mai bune sisteme de sănătate

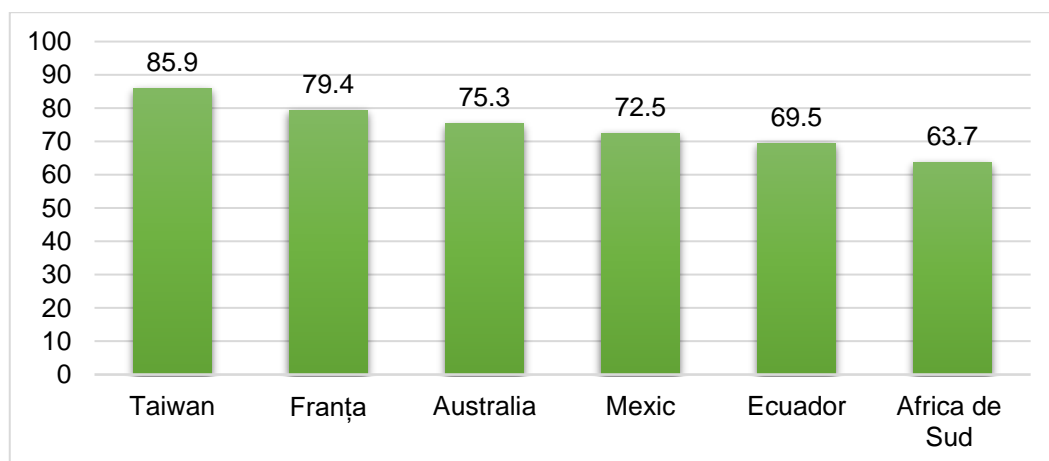
În general, indicele de îngrijire a sănătății este important pentru toată lumea, dar mai ales persoanele în vârstă. Indicele asistenței medicale pentru anul 2023 al celor de la Numbeo analizează sistemele de sănătate din 94 de țări pentru a arăta modul în care calitatea sistemelor de sănătate ale acestora se schimbă în timp.

Acesta anchetează următoarele aspecte despre îngrijirea sănătății:

1. abilitatea și competența personalului medical
2. viteza de finalizare a examinării și a rapoartelor
3. echipamente pentru diagnostic și tratament modern
4. acuratețe și exhaustivitate în completarea rapoartelor
5. amabilitatea personalului medical
6. timpul de așteptare din instituțiile medicale
7. Comoditatea locației pentru dvs.

Pentru cele 94 de țări analizate în indicele asistenței medicale pentru 2023, scorurile variază de la 85,9 (Taiwan) la Venezuela (39,3). În figura de mai jos putem vedea țările care oferă cea mai bună îngrijire cetățenilor lor.

Fig.nr. 3: Indicele de îngrijire a sănătății – top 6 țări, anul 2023 (%)

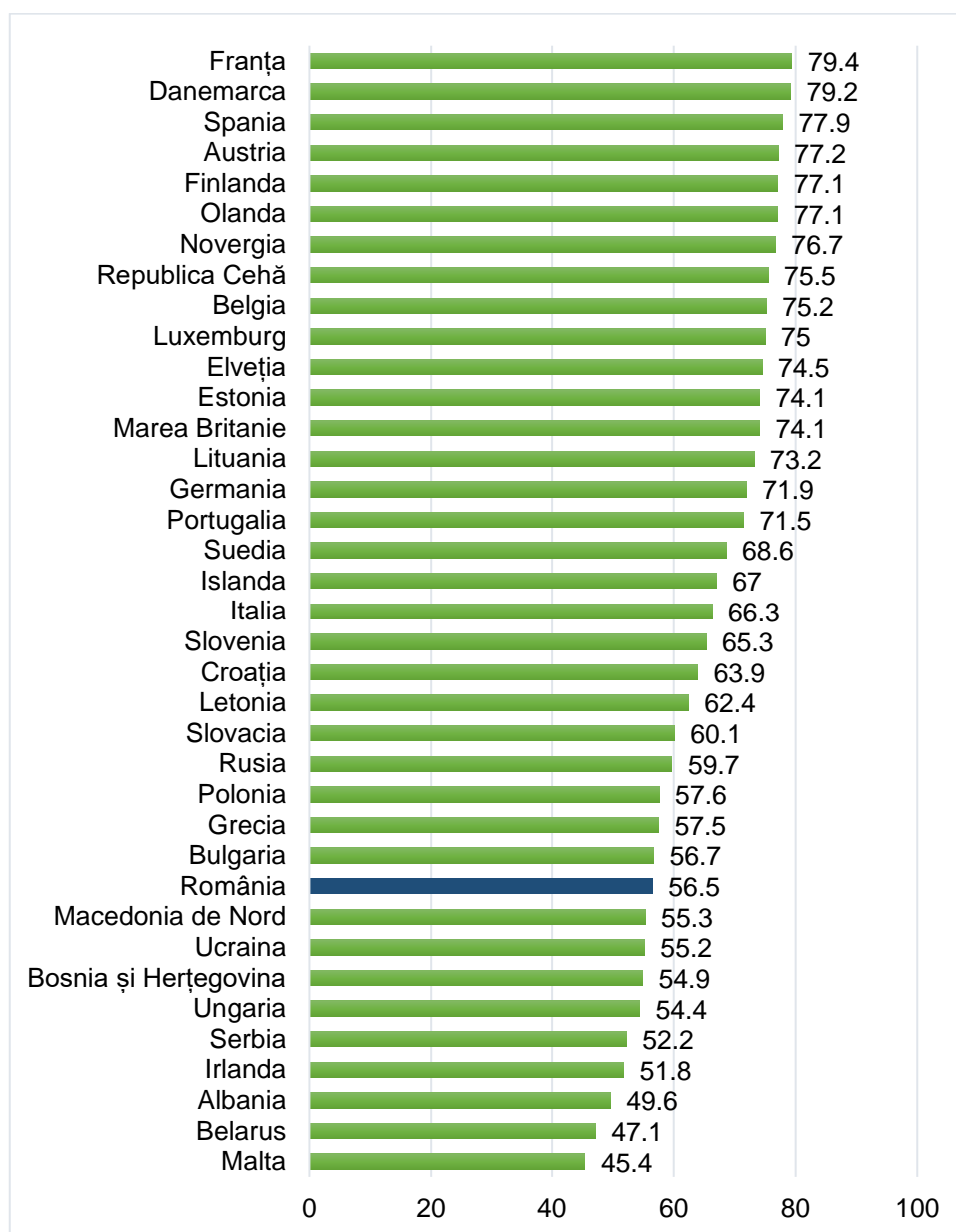

Sursa: Prelucrare CNOOPV pe baza datelor Numbeo

Dacă ne referim doar la țările europene care le asigură o îngrijire optimă a sănătății cetățenilor, primele clasate sunt Franța (79,4%), Danemarca (79,2%) și Spania (77,9), iar la polul opus se află Malta (44,5%), Belarus (47,1%) și Albania (49,6%).

România a obținut un scor de 56,5%, ceea ce o clasează la nivel mondial pe locul 71 din 94 și pe locul 24 din cele 37 de țări europene analizate. Astfel putem afirma că sistemul de sănătate românesc este unul mai aproape de ultimele locuri ale clasamentului decât de primele clasate.

Fig.nr. 4: Indicele de îngrijire a sănătății în Europa, anul 2023 (%)

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Numbeo

2.3. Țări cu cea mai bună îngrijire a persoanelor vârstnice

Calitatea îngrijirii persoanei vârstnice a devenit parte integrantă a politicilor de bunăstare și a fost conștientizat faptul că problematica vârstnicilor este complexă și trebuie privită dintr-o dublă perspectivă: demersul specialiștilor trebuie suplinit de o formație caritabilă, umanistă, asociată cu sentimente de respect, afecțiune și empatie. Când este timpul să avem grijă de seniorii noștri, conform analizelor realizate în anul 2015 de către *helpage.org* acestea sunt țările care o fac cel mai bine:

Norvegia

Pe primul loc al clasamentului se află o țară nord-europeană - Norvegia. Din cei 5.488.984 locuitori, aproape 1 milion au trecut de 65 de ani. Are o rată de angajare ce depășește 70 de procente și un indice al formării profesionale în rândul persoanelor vârstnice de peste 98%.

Cu puternicul său sentiment de comunitate, acoperirea 100% a pensiilor și securitatea financiară pentru persoanele în vârstă, nu este de mirare că Norvegia se găsește în mod constant pe primul loc. Norvegia are, de asemenea, cele mai bune rate de venit și de ocupare a forței de muncă pentru persoanele în vârstă.

Suedia

Casă pentru aproape 2 milioane de rezidenți cu vârste de peste 65 de ani, dintr-un total de 10.452.326 de locuitori, Suedia este recunoscută pentru nivelul ridicat de trai, asistența medicală excelentă, libertățile civile, venitul ridicat pe cap de locuitor și gradul de prosperitate. Suedezii se bucură de toate aceste aspecte chiar și la bătrânețe, vârstnicii fiind foarte mulțumiți de viața lor.

Aflându-se pe locul doi în clasament, Suedia finanțează îngrijirea persoanelor în vârstă cu impozite municipale și subvenții guvernamentale. Aceste costuri subvenționate înseamnă că persoanele în vârstă sunt mult mai fericite și mai confortabile în casele lor de îngrijire, raportând rate ridicate de satisfacție în ceea ce privește siguranța și libertatea civică, precum și transportul public.

Elveția

Circa 19% din cei 8,8 milioane de locuitori ai Elveției au peste 65 de ani, Țara Cantoanelor fiind renumită pentru numeroase aspecte, de la transparența fiscală, calitatea

vieții, libertatea, mediul curat și dezvoltarea umană. Prin urmare, această frumoasă țară alpină se află în fruntea clasamentului celor mai bune țări în care să îți trăiești bătrânețea.

Asistența medicală elvețiană, în general, este destul de uimitoare - și acest lucru nu face excepție atunci când vine vorba de îngrijirea persoanelor vârstnice. Persoanele vârstnice din Elveția raportează că se simt în siguranță și susținute în propriile case și se pot aștepta să trăiască până la mijlocul anilor '80 într-o stare de sănătate relativ bună. Elveția are, de asemenea, o rată peste media regională a sentimentului de conectare socială și de satisfacție a libertății civice a persoanelor în vârstă.

Germania

Cea mai populată țară europeană, Germania numără circa 83 milioane de persoane dintre care puțin peste 18 de milioane având peste 65 de ani. Performanțele acestui stat sunt în ceea ce privește educația și formarea profesională a persoanelor în vârstă, mediul de viață și serviciile medicale.

Deși nu oferă încă o acoperire a pensiilor 100%, Germania face valuri cu cercetarea sa în domeniul noilor tehnologii care ar putea îmbunătăți în continuare sistemul său de îngrijire. Germania se situează, de asemenea, pe primul loc în ceea ce privește conectarea socială și libertatea civică pentru persoanele în vârstă.

Canada

Având unul dintre cele mai curate medii de pe planetă, Canada se remarcă printr-un sistem medical performant. Singurul aspect care îi nemulțumește pe vârstnici canadieni este transportul în comun. Persoanele vârstnice de peste 65 de ani din Canadei dețin o pondere de 19% din cei 38,6 milioane de locuitori.

Canadienii au cea mai lungă speranță de viață din lume, așa că această țară face, evident, o treabă excelentă îngrijindu-și persoanele în vârstă! Pensiile bune, securitatea veniturilor și sprijinul social de top au ajutat Canada să-și câștige locul în primele cinci. De fapt, capitala Canadei, Ottawa, s-a angajat chiar să investească o sumă mare de bani în următorul deceniu pentru a sprijini îmbătrânirea populației și programele de îngrijire la domiciliu.

România se află undeva pe la mijlocul clasamentului, pe poziția 45 din cele 96 de țări incluse în studiu. În ceea ce privește bunăstarea socială și economică a vârstnicilor, țara

noastră depășește regiuni precum Sri Lanka, China, Bulgaria, Belarus, Rusia, Turcia, Grecia sau Moldova.

2.4. Țări cu cele mai mici costuri ale vieții

Indicele costului vieții (excluzând chiria) este un indicator relativ al prețurilor bunurilor de consum, inclusiv alimente, restaurante, transport și utilități. Indicele costului vieții nu include cheltuielile de cazare, cum ar fi chiria sau ipoteca. Dacă un oraș are un indice al costului vieții de 120, înseamnă că Numbeo a estimat că este cu 20% mai scump decât New York (excluzând chiria).

Potrivit calculelor și estimărilor platformei Numbeo pentru anul 2023, care listează 140 de țări de pe cuprinsul globului, cele mai scumpe țări din lume, dacă ne referim la indicele costului vieții, sunt Insulele Bermude cu un coeficient de 141,8, urmate de Elveția (114,2) și Insulele Cayman (103,4). La polul opus țările cu cele mai mici costuri ale vieții sunt Pakistan (18,00), Egipt (21,6), India (22,4) și Columbia (23,1).

Figura nr. 5: Cele mai scumpe 10 țări europene, anul 2023

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Numbeo

Elveția (114,2 - locul 1), Norvegia (88,6 - locul 2), Islanda (83,3 - locul 3) și Danemarca (78,6 - locul 5) se află în primele 5 cele mai scumpe țări europene din cele 43

analizate. În Europa cel mai mic cost al vieții îl au locuitorii din Ucraina (24,5 - locul 43), Kosovo (28,4 - locul 42), Macedonia de nord (31,4 - locul 41) și cei din Republica Moldova (32,3 - locul 40).

Figura nr.6 : Cele mai ieftine 10 țări europene, anul 2023

Sursa: Prelucrare CNOppv pe baza datelor Numbeo

Luând în calcul costul de trai doar din țările europene, **România** se află printre cele mai ieftine state ocupând locul 36 în top cu un coeficient de 37,4, sub Polonia, care are un coeficient de 38,6 și care ocupă locul 34 din listă, Ungaria (39,2 - locul 32) și Bulgaria, (40,5 - locul 31).

Având în vedere că nivelul indicelui costului de trai este calculat având ca punct de bază costurile de viață din New York (care are o valoare absolută de 100), coeficientul de 37,4 al României reprezintă faptul că, în țara noastră, viața este cu 62,6% mai ieftină decât la New York.

Ultimul loc din UE la costurile de trai în ce privește țara noastră nu este decât o față a situației, pentru că acest indicator trebuie luat mereu în calcul având în vedere puterea de cumpărare a veniturilor locale (salariul net). Cu alte cuvinte, populația unei țări nu este neapărat atât de avantajată de costurile mici ale vieții de pe teritoriul său, dacă și veniturile

(salarii, pensii, ajutoare sociale etc.) sunt și ele printre cele mai mici, cum este cazul țării noastre.

Acest lucru este ilustrat de faptul că România, deși bifează un coeficient al indicelui de trai mai mic decât toți vecinii din UE, bifează, simultan, și al cincilea cel mai slab coeficient al puterii de cumpărare (52,5) decât aceste țări (Portugalia - 51,7; Malta - 50,6; Bulgaria - 50,2; Grecia - 41,9).

Țările în care se trăiește cel mai avantajos sunt acelea în care indicele puterii de cumpărare depășește cu mult indicele costului de trai. Din Uniunea Europeană, cele mai bune exemple sunt date de Luxemburg (diferență pozitivă de 53,9), Germania (diferență pozitivă de 44,7), Olanda (diferență pozitivă de 39,20) și Suedia (diferență pozitivă de 38,3), România având o diferență pozitivă de numai 15,10 - de 3,5 ori mai mică decât prima clasată din UE.

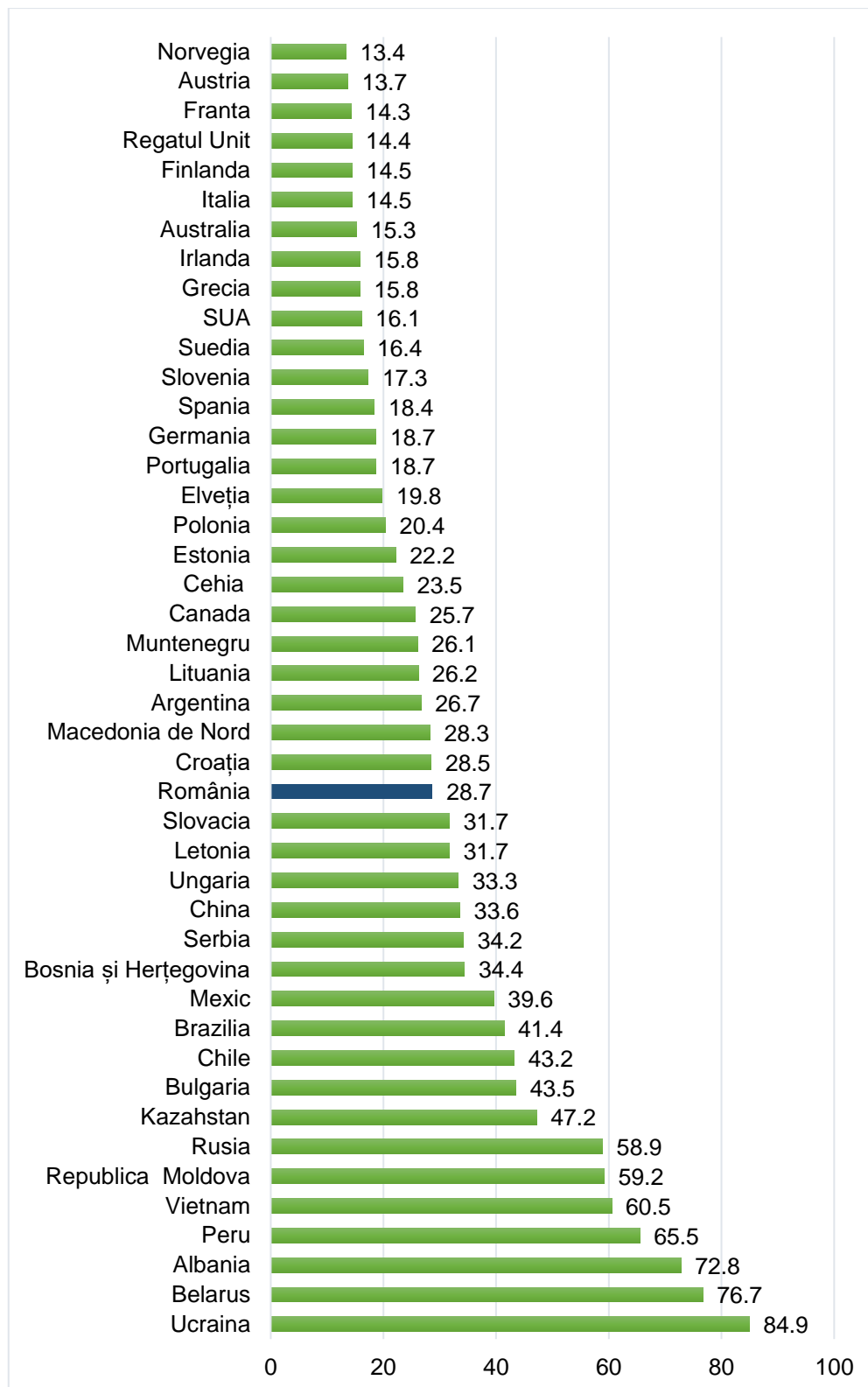
Este important să înțelegem nivelul costului de trai al locuitorilor unei țări, însă pentru scopul analizei noastre este și mai important să aflăm care este ponderea coșului de produse de bază față de pensia medie. Acest fapt îl putem afla cu ajutorul specialiștilor de la Picodi, care au verificat dacă cuantumul indemnizațiilor de pensionare din cele 44 de țări analizate din întreaga lume pot asigura cel puțin o calitate minimă a vieții.

În acest scop cei de la Picodi au creat un coș alimentar convențional al pensionarilor și au comparat prețurile acestor produse cu pensia medie. Coșul este format din 10 grupe de produse: pâine, lapte, iaurt, ouă, orez, brânză, carne, pește, fructe și legume. Această listă reprezintă recomandările OMS și ale Ministerului Sănătății locale pentru alimentația persoanelor în vârstă. Deși lista este foarte limitată, aceste produse, în cantitățile indicate, sunt suficiente pentru a satisface necesarul minim lunar de nutrienți al unei persoane vârstnice obișnuite.

Deși preferințele alimentare și percepția unui trai confortabil variază de la o regiune la alta și chiar de la o persoană la alta, în urma comparării prețurile produselor alimentare de bază cu pensiile medii din diferite țări a rezultat un clasament al raportului dintre prețurile alimentelor și pensii prezentat mai jos.

După cum putem observa cel mai bun raport dintre prețurile alimentelor și valoarea pensiei medii a fost înregistrat în Norvegia, Austria și Franța. În aceste țări, coșul de produse de bază reprezintă 13,4%, 13,7% și, respectiv, 14,3% din pensia medie. Dintre țările incluse în acest studiu, situația pensionarilor din Albania, Belarus și Ucraina este cea mai grea; unde coșul de produse de bază consumă 72,8%, 76,7% și, respectiv, 84,9% din pensie.

Figura nr. 7: Raportul dintre prețurile alimentelor și pensia medie, anul 2022³ (%)

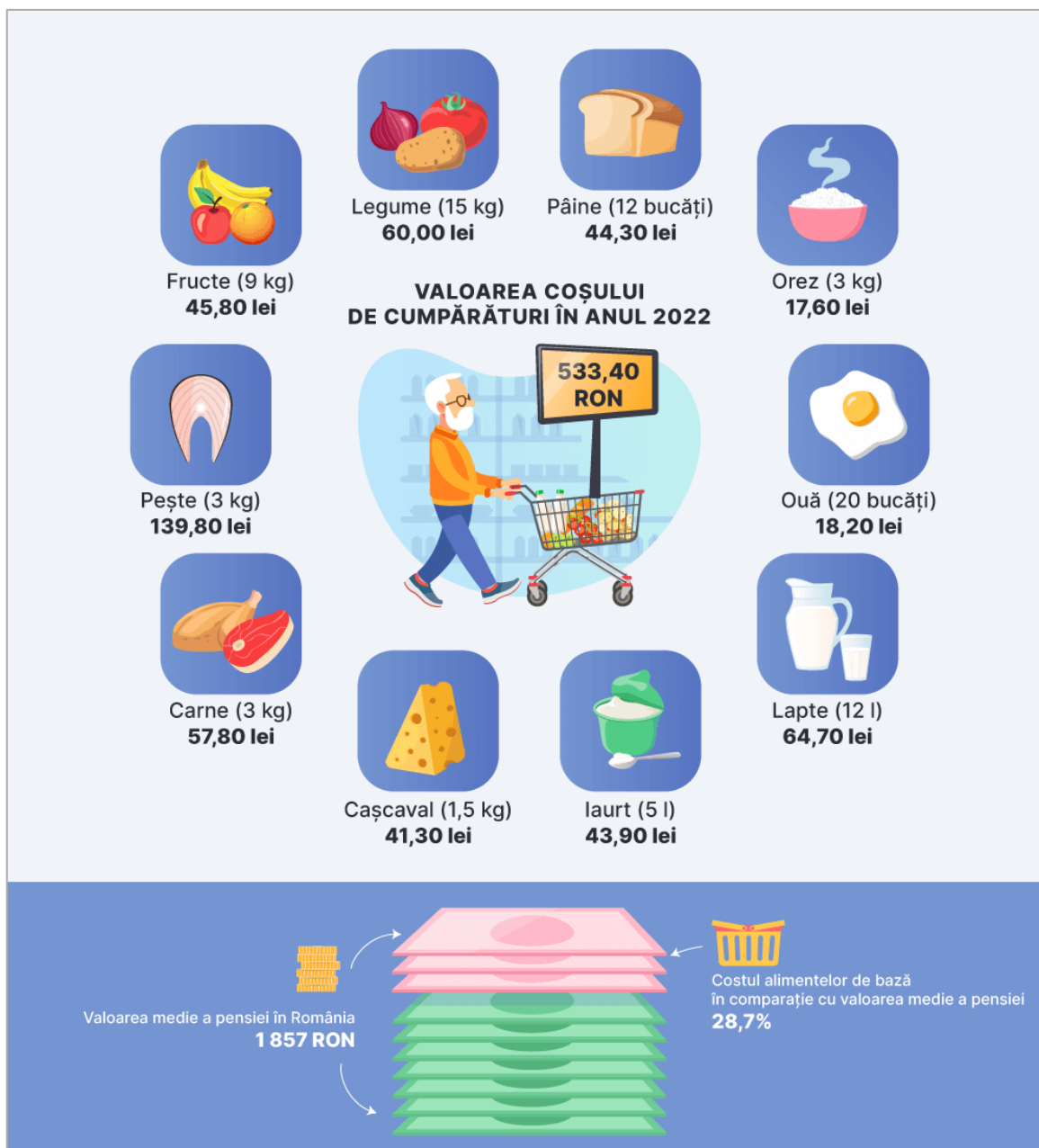

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Picodi

³ În fiecare țară a fost luat în considerare aceleași coș cu produse alimentare de bază, prețul acestora este la nivelul lunii martie 2022.

În acest clasament, România a ocupat locul 28 din 44 de țări, cu un rezultat de 28,7%, devansând țări precum Bulgaria (43,5% și locul 34), Serbia (34,2% și locul 32) și Ungaria (33,3% și locul 23).

Figura nr. 8: Valoarea coșului alimentar al pensionarului din România, anul 2022

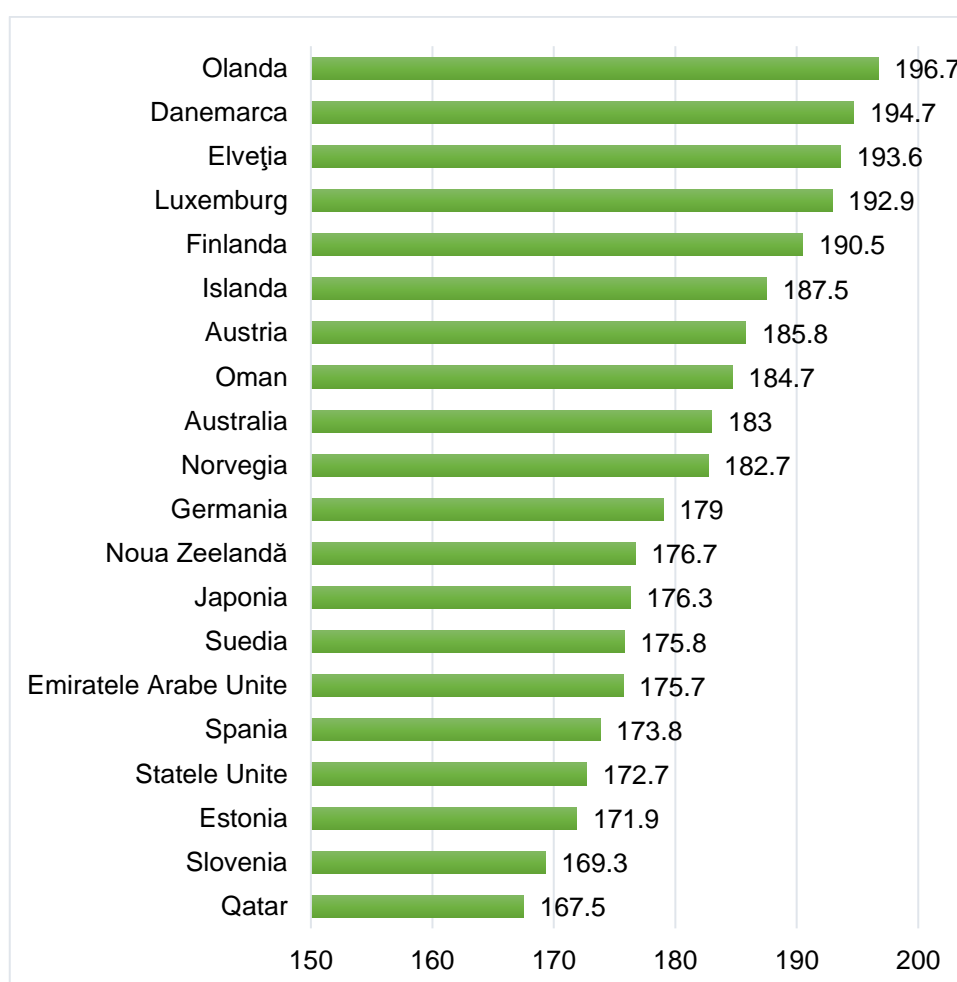
Sursa: Picodi

Conform analizelor celor de la Picodi valoarea coșului de produse alimentare de bază în 2022 era de 533,40 lei. Astfel, alimentele de bază care asigură doar supraviețuirea reprezentau echivalentul a 28,7% din valoarea medie a pensiei din România.

2.5. Țări cu cea mai bună calitate a vieții

Indicele calității vieții (mai mare este mai bine) este o estimare a calității generale a vieții prin utilizarea unei formule empirice care ia în considerare indicele puterii de cumpărare (mai mare este mai bine), indicele de poluare (mai mic este mai bine), raportul preț/venit al locuinței (mai mic este mai bine), indicele costului vieții (mai mic este mai bine), indicele de siguranță (mai mare este mai bine), indicele de îngrijire a sănătății (mai mare este mai bine), indicele timpului de navetă din trafic (mai mic este mai bine) și indicele climatic (mai mare este mai bine).

Figura nr. 9: Indicele calității vieții la nivel mondial, top 10 în anul 2023

Sursa: Prelucrare CNOOPV pe baza datelor Numbeo

Conform datelor furnizate de către cei de la Numbeo în ianuarie 2023 primele 10 locuri ale clasamentului privind țările cu cel mai mare indice al calității vieții din lume sunt ocupate de către 8 state europene, așa cum se poate observa și din figura de mai jos. Singurii intruși sunt Oman (locul 8) și Australia (locul 9).

Situația se repetă și la clasamentul făcut pe orașe, astfel pe 8 locuri din top 10 se află orașe europene – Australia ocupând poziția 4 și 9 cu Canberra și Adelaide. Pe primele trei locuri se clasează Haga (Olanda), Eindhoven (Olanda) și Viena (Austria).

România se poziționează abia pe locul 27 în Europa, în ceea ce privește calitatea vieții cetățenilor săi, și pe locul 42 din 84 de state analizate pe plan mondial cu un scor de 132,9. La nivel mondial, față de anul trecut, poziția țării noastre este aceeași, însă mai scăzută decât în anii precedenți, când se regăsea pe locurile 40-41.

Figura nr. 10: Indicele calității vieții pe orașe din România, în anul 2023

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Numbeo

În clasamentul la nivel mondial al indicelui calității vieții pe orașe, în anul 2023 apar și patru orașe din România, cel mai bine cotate oraș fiind Timișoara (locul 106 cu 152,7 puncte). Analizând punctajele obținute de municipiile Timișoara și Cluj-Napoca, putem concluziona că locuitorii acestora au o calitate a vieții peste media țării.

2.6. Țări cu cea mai fericită populație

Pentru al șaselea an consecutiv, Finlanda este cea mai fericită țară din lume, conform clasamentului World Happiness Report, bazat în mare parte pe evaluările de viață din Gallup World Poll.

Țara nordică și vecinii săi, Danemarca, Islanda, Suedia și Norvegia, au obținut toate rezultate foarte bune la măsurile pe care raportul le folosește pentru a-și explica concluziile: speranța de viață sănătoasă, PIB-ul pe cap de locuitor, sprijinul social, corupția scăzută, generozitatea într-o comunitate în care oamenii au grijă unii de alții și libertatea de a lua decizii cheie în viață.

Figura nr. 11: Cele mai fericite 10 țări din lume, anul 2023

Sursa: Prelucrare CNOPPV pe baza datelor Gallup World Poll

Finlanda se situează pe primul loc în lume pe baza raportului din 2023, cu un scor de 7.804 dintr-un scor total posibil de 10. Autorii raportului au creditat cetățenii sentimentelor puternice ale Finlandei de sprijin comunitar și încredere reciprocă nu numai că ajută la securizarea clasamentului pe primul loc, ci (mai important) ajută țara în ansamblu să navigheze în pandemia de COVID-19. În plus, finlandezii au simțit cu tărie că sunt liberi să

facă propriile alegeri și au arătat o minimă suspiciune de corupție guvernamentală. Ambii factori contribuie puternic la fericirea generală.

A doua cea mai fericită țară din lume este Danemarca, care are un scor de 7.586. Valorile Danemarcei pentru fiecare dintre cele șase variabile sunt destul de comparabile cu cele ale Finlandei. De fapt, Danemarca chiar l-a întrecut pe lider în mai multe categorii, inclusiv PIB-ul pe cap de locuitor, generozitatea și lipsa percepută a corupției, demonstrând că ar putea ocupa primul loc cândva în viitorul apropiat.

Islanda se situează pe locul trei în 2023 în topul celor mai fericite țări din întreaga lume, cu un scor total de 7.530. Dintre primele șapte cele mai fericite țări de pe glob, Islanda are cel mai mare sentiment de sprijin social și al doilea cel mai mare scor de generozitate.

Israel urcă pe locul 4 în acest an, de pe locul 9 în clasamentul de anul trecut. Țările de Jos (nr. 5), Elveția (nr. 8), Luxemburg (nr. 9) și Noua Zeelandă (nr. 10) completează topul 10. Australia (nr. 12), Canada (nr. 13), Irlanda (nr. 14), Statele Unite (nr. 15) și Regatul Unit (nr. 19) au intrat toate în top 20.

În timp ce aceleași țări tind să apară în top 20 an de an, în acest an a apărut un nou participant: Lituania. Națiunea baltică a urcat în mod constant în ultimii șase ani, de pe locul 52 în 2017 pe locul 20 în ultima listă. Și celelalte țări baltice, Estonia (nr. 31) și Letonia (nr. 41), au urcat, de asemenea, în clasament.

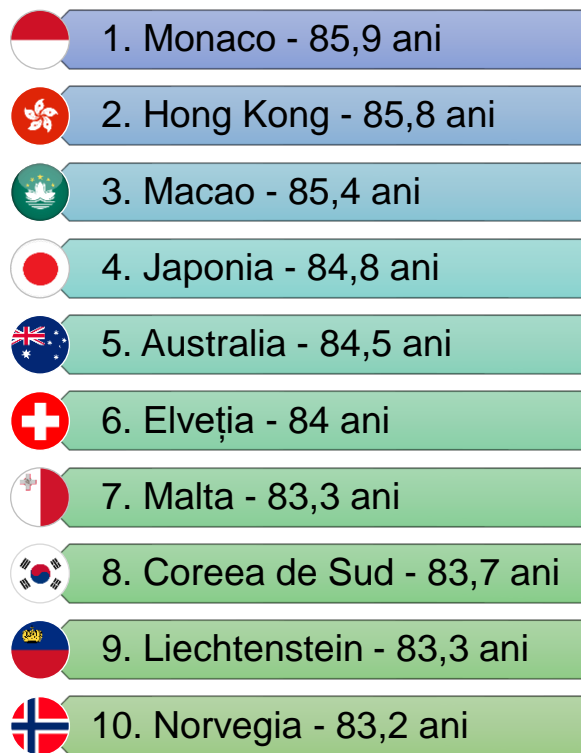
În partea de jos a listei se află Afganistanul pe locul 137, iar Libanul se află cu o poziție mai sus, pe locul 136.

Raportul arată că **România** se clasează, în 2023, pe locul 24 din 137 țări analizate în ce privește fericirea cetățenilor săi din ultimii trei ani (2020-2022) cu un scor de 6,589 din 10. Astfel cetățenii români sunt mai fericiți decât cei din țări precum Spania (32), Italia (33), Japonia (47), Ungaria (51), Grecia (58) sau Bulgaria (77).

2.7. Țări cu cea mai mare speranță de viață

Conform datelor analizate de către cei de la *Worldometer*, în anul 2020 țara în care locuitorii au cea mai mare speranță de viață este micuțul stat Monaco, iar în Africa sunt cele mai multe zone unde vârsta medie a locuitorilor de abia trece de 50 de ani.

Figura nr. 12: Top 10 al celor mai longevivi locuitori din lume, anul 2020

Sursa: Prelucrare CNOOPV pe baza datelor Worldometers

Monaco, supranumit și tărâmul miliardarilor, are cea mai mare speranță de viață din lume. Bebelușii născuți astăzi în națiunea de 40.000 de oameni au o speranță de viață de 85,9 ani. La polul opus se află Ciadul, o țară foarte săracă aflată în Africa, la granița cu Libia și Sudanul, unde oamenii de abia depășesc 52,5 ani. Aproape se află și vecina Nigeria, cu 52,7 ani. Toate cele 10 țări de la capătul clasamentului sunt în Africa (Ciad, Nigeria, Lesoto, Republica Centrafricană, Sudanul de Sud, Somalia, Eswatini, Coasta de Fildeș, Guinea și Mali). În niciuna, speranța de viață nu trece de 60 de ani.

În **România**, speranța de viață a fost calculată la 74,2 ani, fiind a doua cea mai mică din UE, după cea din Bulgaria, de 73,6 ani (conform datelor de la Eurostat din anul 2022).

2.7.1. Zonele cu cei mai mulți centenari

„Zonele albastre” au devenit cunoscute în mod popular ca fiind regiunile geografice ale lumii în care oamenii au tendința de a trăi mai mult decât media, cei mai mulți fiind centenari. O analiză recentă condusă de cercetători australieni și publicată în Journal of Population Ageing dezvăluie date noi despre ”zonele albastre” ale Planetei.

Există cinci "zone albastre" identificate în întreaga lume sunt: Okinawa, în Japonia; Sardinia, în Italia; Nicoya, în Costa Rica; Ikaria în Grecia; și Loma Linda în California.

Cercetătorii au analizat 18 studii despre centenarii care locuiesc în aceste zone și au descoperit că aceștia au în comun câteva obiceiuri de a-și ocupa timpul, notează thehealthy.com. În general, cercetătorii au constatat că persoanele de peste 100 de ani care trăiesc în "zonele albastre" sunt "foarte active, fac zilnic exerciții fizice, își mențin hobby-uri zilnice și lucrează mai mult decât vârsta preconizată de pensionare".

De asemenea, s-a constatat că majoritatea activităților la care participă persoanele în vârstă din "zonele albastre" sunt de "intensitate moderată", cum ar fi înotul, dansul, mersul pe jos, grădăritul, păstoritul și anumite treburi casnice, cum ar fi aspiratul, spălatul cu mopul și spălatul ferestrelor.

Singura activitate pe care s-a constatat că centenarii din "zonele albastre" o au în comun cu preponderență a fost munca agricolă în aer liber, inclusiv grădăritul sau agricultura. Analizând studiile efectuate în Sardinia, Italia, cercetătorii au descoperit că majoritatea celor mai vârstnici sardinieni grădăneau între una și patru zile pe săptămână și că petreceau aproximativ două ore pe săptămână făcând activități în aer liber.

III. Concluzii

An de an, numărul vârstnicilor crește semnificativ, lucru datorat îmbunătățirii calității serviciilor medicale și progresului tehnologiei. Cu toate acestea, studiile arată că în unele țări ale lumii populația vârstnică trăiește mai bine decât în altele.

Din analiza datelor prezentate în capitolul anterior am ajuns la concluzia că cea mai bună țară unde persoanele vârstnice pot avea cea mai mare calitate a vieții este Norvegia, urmată de Elveția și Luxemburg. Partea bună este că în ciuda faptului că analiza a fost realizată la nivel mondial, nu trebuie să mergem prea departe ca să găsim cel mai bun stat unde putem locui deoarece acesta se află chiar în Europa.

Vârstnicii din Norvegia primesc cele mai mari pensii din Europa, aproximativ 1.800 de euro pe lună, conform celor mai recente statistici oficiale din anul 2022. La nivelul aceluiași an, în România pensia medie era de 4,8 ori mai mică - 376 de euro.

Luând în considerare raportul dintre prețurile alimentelor și pensii pentru anul 2022 în Norvegia coșul de produse de bază reprezintă 13,4% din pensia medie, în timp ce în România era de 28,7%. Astfel seniorii români plătesc dublu pentru produsele de bază dintr-o pensie care este de aproape 5 ori mai mică decât cea a vârstnicilor norvegieni. În Norvegia, doar 1,8% din populația vârstnică trăiește cu un venit redus. Prin urmare, nu ne miră faptul că cetățenii norvegieni ocupă locul 7 la nivel mondial printre cele mai fericite popoare, urmați de cei din Elveția și Luxemburg.

Speranța de viață în Norvegia a fost cea mai mare din Europa în 2021, de 83,3 ani. Norvegia este una dintre cele doar trei țări europene în care speranța de viață a crescut în 2020. – cu 0,3 ani, în ciuda pandemiei de COVID-19. În schimb speranța de viață la naștere în România rămâne printre cele mai scăzute din UE. Factorii de risc comportamentali constituind cauza a peste jumătate din totalul deceselor.

În ceea ce privește sănătatea, norvegienii se bucură de un sistem universal de îngrijire a sănătății, iar toate spitalele sunt finanțate din fonduri publice. Cheltuielile pe cap de locuitor pentru sănătate în Norvegia au rămas printre cele mai ridicate din Europa timp de un deceniu, deși cheltuielile ca pondere în PIB sunt doar puțin peste media UE. Norvegia are una dintre cele mai scăzute rate de decese din cauze tratabile din Europa și rate ridicate de supraviețuire a cancerului. În schimb, în România cheltuielile pe cap de locuitor pentru prevenție au a doua cea mai scăzută pondere din UE.

În 2019, Norvegia a cheltuit 10,5% din PIB pentru sănătate, ceea ce este în concordanță cu alte țări scandinave și ușor mai mare decât media UE. La 4.661 euro (ajustate în funcție de diferențele în ceea ce privește puterea de cumpărare), cheltuielile pentru sănătate pe cap de locuitor în 2019 au fost cele mai ridicate din Europa și cu peste 30 % mai mari decât media UE – 3.521 euro)

În ansamblu, România și-a majorat în mod semnificativ cheltuielile pentru sănătate, dar rămâne una dintre țările UE cu cele mai scăzute cheltuieli destinate sănătății, atât pe cap de locuitor, cât și ca procent din PIB.

În 2019, Norvegia a alocat aproximativ aceeași sumă de cheltuieli medicale pentru îngrijirea în spital, îngrijirea în ambulatoriu și îngrijirea pe termen lung – puțin sub 30% din total pentru fiecare categorie de cheltuieli. Proporția cheltuielilor pentru îngrijirea pe termen lung a fost mai mare decât în orice țară din UE. Pe o scala de la 0 la 10 norvegienii au acordat o nota de 7,6 (este una dintre cele mai mari din lume) în ceea ce privește gradul de satisfacție general privind sistemul de sănătate, Norvegia ocupând locul 16 când vine vorba de calitatea actului medical pentru vârstnici.

Norvegia are cei mai mulți medici la 1.000 de locuitori decât majoritatea țărilor UE, bazându-se în principal pe forța de muncă instruită în străinătate. În schimb, România formează un număr mare de practicieni din domeniul sănătății, însă emigrația personalului medical a contribuit la un deficit de forță de muncă în domeniul sănătății la nivel național, iar numărul de medici și asistenți medicali pe cap de locuitor este cu mult sub mediile UE. România a avut în ultimii ani promoții record de studenți la Medicină și de rezidenți, cu cifre ce au propulsat-o pe a doua poziție în clasamentul european al absolvenților raportați la populație.⁴ Conform analizelor realizate de către *Colegiul Medicilor din România* din totalurile anuale de tineri medici care și-au încheiat rezidențiatul, un sfert se angajează în România, iar restul, de 75%, pleacă să muncească în străinătate.

Pe lângă cele expuse mai sus există și alte motive pentru care Norvegia este prima clasată pe lista noastră, cu toate acestea nu înseamnă că totul este perfect, ci doar că în comparație cu alte state (cum este și România) are standarde mai ridicate în diferite domenii. Însă, din păcate, pentru a te bucura de toate aceste beneficii și de un trai cel puțin decent, la bătrânețe, trebuie să fii cetățean norvegian. Vârstnicilor români nu le rămâne decât să privească la vecinii săi nordici și să viseze la un nivel de trai mai bun. Însă timpul

⁴ Conform datelor Eurostat, în anul 2021, România avea o medie a absolvenților de medicină de 26,2 la fiecare 100.000 de locuitori; media UE fiind de 15,3.

nu e încă pierdut pentru următoarele generații de persoane vârstnice, aceștia pot începe de pe acum să lucreze pentru un viitor mai bun – ca în alte țări, cum adesea spunem cu toții.

Având în vedere cele prezentate anterior propunem o serie de măsuri pentru creșterea calității vieții persoanelor vârstnice din România:

- calcularea coșul minim de consum necesar pentru familia de pensionari și persoana singură, diferențiat pe medii de rezistență, al cărui quantum să fie aprobat prin hotărâre de Guvern;
- să se ia în considerare valoarea coșului minim de consum lunar ca referință minimă la fundamentarea măsurilor în toate domeniile care privesc pensionarii și persoanele vârstnice;
- eliminarea TVA la pâine și la produsele alimentare de bază;
- garantarea, în legea sănătății, a compensării cu cel puțin 50% a costului lucrărilor stomatologice pentru vârstnici și pensionari ale căror pensii nu depășesc valoarea câștigului salarial mediu folosit la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale;
- adoptarea de măsuri care să asigure existența de servicii stomatologice în mediu rural;
- creșterea numărului de personal medical la nivelul întregii țări, dar în mod special în mediul rural;
- retenția absolvenților de medicină în România după finalizarea studiilor prin realizarea unui contract în care să fie prevăzute sancțiuni financiare pentru cei care au beneficiat de studii finanțate din bugetul de stat și doresc să profeseze în străinătate;
- elaborarea de strategii naționale pentru prevenirea bolilor cu cea mai mare incidență în rândul populației vârstnice;
- suplimentarea fondurilor pentru dezvoltarea serviciilor de îngrijire socio-medicală a persoanelor vârstnice la domiciliu;
- extinderea și reabilitarea centrelor de zi, cluburilor și a altor instituții care desfășoară activități culturale și de socializare pentru persoanele vârstnice;
- extinderea la nivel național a serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru a răspunde nevoilor individuale ale cât mai multor pensionari și persoane vârstnice, pentru prevenirea instituționalizării, a marginalizării sociale și a izolării;

- elaborarea de programe naționale pentru sprijinirea pensionarilor să învețe noi meserii, a utilizării computerului, pentru a putea beneficia astfel de posibilități de obținere a unor venituri suplimentare.

Aplicând măcar o parte din măsurile de mai sus putem să susținem și să ajutăm vârstnicii care încă sunt lângă noi și în același timp să creăm condiții mai bune de trai pentru generațiile de pensionari care vor urma.

IV. Bibliografie

- Ashley Welch, The 10 best countries to live in for people over 60, September 2015, CBS News, <https://www.cbsnews.com/media/the-10-best-countries-to-live-in-for-people-over-60/>- accesat în mai 2023;
- Hannah Karim, The best countries for elderly people to live – which provide the best care?, decembrie 2021, <https://lottie.org/care-guides/which-country-has-the-best-elderly-care/> - accesat în mai 2023;
- Helliwell, J. F., Layard, R., Sachs, J. D., Aknin, L. B., De Neve, J.-E., & Wang, S. (Eds.). (2023). World Happiness Report 2023 (11th ed.). Sustainable Development Solutions Network - accesat în mai 2023;
- Marnie Hunter, The world's happiest countries for 2023, March 20, 2023, CNN, <https://edition.cnn.com/travel/article/world-happiest-countries-2023-wellness/index.html> - accesat în mai 2023;
- Natixis, Global retirement security challenges come home to roost in 2022, <https://www.im.natixis.com/intl/resources/2022-global-retirement-index-report-full> - - accesat în mai 2023;
- Picodi, Unde poți trăi dintr-o pensie pentru limită de vârstă?, aprilie 2022, <https://www.picodi.com/ro/se-poate-mai-ieftin/unde-poti-trai-dintr-o-pensie-pentru-limita-de-varsta> - accesat în mai 2023;
- OECD/European Observatory on Health Systems and Policies (2021), Norway: Country Health Profile 2021, State of Health in the EU, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/6871e6c4-en> /- accesat în mai 2023;
- OECD/European Observatory on Health Systems and Policies (2021), Romania: Country Health Profile 2021, State of Health in the EU, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/74ad9999-en> - accesat în mai 2023;
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022). World Population Prospects 2022: Methodology of the United Nations population estimates and projections, <https://population.un.org/wpp/publications/> - accesat în mai 2023;

Baze de date:

- <https://ec.europa.eu/eurostat>
- <https://insse.ro>
- <https://www.numbeo.com/quality-of-life/>
- <https://www.numbeo.com/cost-of-living/>
- <https://www.numbeo.com/health-care/>
- <https://www.worldometers.info/demographics/life-expectancy/>